

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. Сковороди

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧОГО ФАКУЛЬТЕТУ**

Матеріали I Міжуніверситетської науково-
практичної конференції студентів, магістрантів
«Актуальні питання природничої науки та освіти»

20 квітня 2017 року

Випуск 10

Харків
2017

мовленнєвого розвитку. Причини стійких порушень слуху можуть бути вродженими і набутими.

Вроджені порушення спостерігаються у 25 - 30% хворих і можуть бути викликані: генетичними (спадковими факторами), дією хвороботворних мікроорганізмів (віруси, бактерії, найпростіші) під час вагітності матері на плід, дією алкоголю, лікарських препаратів, таких як: стрептоміцин, канаміцин, мономіцин, хінін під час вагітності, особливо в перші три місяці вагітності. У таких дітей спостерігається заростання зовнішнього слухового проходу. Серед набутих порушень слуху слід вважати перенесення гострих запалень середнього вуха, які можуть внутрішнього вуха, слухового нерва, в деяких випадках ураження провідних шляхів слухового нерва в головному мозку, коркових слухових центрів, які спричиняють стійкі порушення слухової функції. Серед гострих інфекційних захворювань, які призводять до часткової втрати слуху в дитячому віці особливу роль відіграють менінгіт, кір, скарлатина, паротит, грип. Набути вади слуху можуть бути викликані дією на слуховий аналізатор хімічних та лікарських речовин, які потрапляють в організм дитини, особливо хінін і стрептоміцин. Стійкі порушення слухової функції можуть бути викликані різними травмами голови. Клінічні спостереження свідчать, що на розвиток органу слуху плоду впливають різні загальносоматичні захворювання матері (цукровий діабет, нефрит, авітаміноз, токсікоз тощо (Маруненко, 2013).

Дітям зі зниженим слухом важче, ніж дітям, які добре чують, засвоюють нові слова, граматику, правильно будують і розуміють речення. Для глухих дітей або тих, у кого спостерігається значне зниження слуху, завчасне, постійне використання наочних моделей комунікації (таких як мова жестів, дактиль, коли букви позначаються певною комбінацією пальців рук, та спеціальна вимова) або користування звукопідсилювальною апаратурою може зменшити певні мовленнєві проблеми. Глухі діти з дошкільного віку мають виконувати спеціальні вправи для розвитку мовлення та навичок спілкування. Важливо, щоб фахівці (вчителі та сурдопедагоги) працювали спільно, аби навчити дитину максимально використовувати її залишковий слух навіть тоді, коли перевага віддається жестовій мові. Оскільки переважна більшість глухих дітей (понад 90%) народжується від батьків котрі чують, програми мають містити інструкції для батьків щодо виховання дітей у родині (Укладач, 2011).

Гусєва Ірина

ОРГАНІЗАЦІЯ ОЗДОРОВЧОЇ РОБОТИ В ОСНОВНІЙ ШКОЛІ

*Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди
Науковий керівник – к. п. н., Т. С. Твердохліб*

У сучасних умовах все більш зростаючого значення набуває масова фізична культура. Більше того, є всі підстави думати, що соціально обумовлена необхідність цілеспрямованого вдосконалювання здоров'я людини повинна трансформуватися в культурну потребу, у прагнення до фізичного вдосконалення.

Проблеми формування, а надалі підтримки рівня фізичної активності, ведення здорового способу життя є досить актуальними, адже здоров'я – це сукупність фізичних і духовних якостей людини, які є необхідною передумовою успішної трудової діяльності, здійснення творчих планів, створення міцної дружної родини, народження й виховання дітей, оволодіння досягненнями культури.

Оздоровча робота – один з основних напрямів упровадження фізичної культури в навчально-виховній сфері, яка спрямована на підтримання і зміцнення здоров'я та здійснюється в поєднанні з фізичним вихованням дітей та молоді з урахуванням стану їх здоров'я, рівня фізичного та психічного розвитку.

Оздоровча робота є важливою частиною педагогічного процесу. Особливого значення вона набуває у зв'язку зі зростанням навантаження на учнів 5-9 класів, збільшенням кількості хворих дітей, несприятливими екологічними умовами. Аналіз нормативних документів допомагає зрозуміти завдання фізкультурно-оздоровчої роботи з учнями 5-9 класів:

- уведення в усіх класах трьох уроків фізичного виховання, забезпечення диференційованого підходу до різних груп дітей на цих заняттях;
- посилення мотиваційного компонента виховання здорового способу життя;
- упровадження ефективних форм, методів і засобів фізкультурно-оздоровчої діяльності в школі;
- виховання ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточення як до вищої індивідуальної та суспільної цінності;
- формування в учнів навичок здорового способу життя;
- оптимізація режиму навчально-виховного процесу;
- збільшення рухової активності учнів на уроках і перервах;
- активізації фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи всіх ланок системи освіти.

Із вересня 2003 року було впроваджено систему організації фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи в дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних і позашкільних навчальних закладах, де визначено обов'язкові фізкультурно-оздоровчі та спортивно-масові заходи, які повинні проводитись у загальнонавчальних закладах, їх періодичність, що передбачається регламентом цього ж документа. Діє положення про фізичне виховання в навчальних закладах усіх рівнів, у якому визначаються конкретні функціональні обов'язки всіх суб'єктів навчального процесу. Фізичне виховання спрямовується на формування навичок здорового способу життя, позитивного ставлення до фізичної культури, гігієни, спорту, на удосконалення і розвиток рухових якостей, формування правильної постави, виховання морально-вольових якостей.

Фізичне виховання учнів школи здійснюється у формі: обов'язкової навчальної дисципліни «Фізична культура»; в режимі навчального дня; в процесі позакласної фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи. Остання включає:

– гуртки фізичної культури (гуртки із загальної фізичної підготовки), які створюються для підвищення рівня фізичної підготовленості і залучення дітей

до систематичних занять фізичними вправами. Гуртки працюють протягом всього навчального року.

- спортивні секції з видів спорту. Вирішують завдання спеціалізації в обраному виді спорту, підготовка і виступ у змаганнях з цього виду. Заняття проводять вчитель фізичної культури 3 рази на тиждень.

- спортивні змагання. Спортивні змагання проводяться у відповідності з положенням і програмою змагань.

- масові фізкультурні заходи. До них відносять дні здоров'я; фізкультурно-спортивні свята; туристичні зльоти і походи. Масові заходи враховані в планах навчально-виховної та позакласної фізкультурної роботи. У цих заходах беруть участь всі учні. Безпосереднє керівництво з проведення заходів здійснюють вчителі фізкультури, координує їх роботу і несе відповідальність за неї – директор школи. В організації та проведенні таких заходів бере участь батьківський комітет, та класні керівники.

Ще одним з видів оздоровчої роботи на уроці є фізкультхвилинки. Ця форма оздоровчої роботи під час уроків сприяє підвищенню розумової й фізичної працездатності учнів. Видатний російський вчений-педагог К.Д. Ушинський зазначив: «Дайте дитині трохи порухатися, і вона знову подарує вам 10 хвилин уваги, а десять хвилин жвавої уваги, якщо ви зуміли їх використати, дадуть вам більше, ніж цілий тиждень напівсонних занять».

У фізкультурні хвилинки включають зазвичай три вправи. Перше - типу «потягування», впливає на хребет і грудну клітку (випрямляючий), друге - для ніг і третє - для тулубу. Вправи для рук окремо не проводяться, їх слід поєднувати з іншими вправами. У тих випадках, коли фізкультхвилинки проводиться на уроках навчання грамоти, слід у поєднанні з іншими вправами проводити вправи для пальців рук.

Для проведення фізкультурних хвилинки потрібно 1,5 – 2 хвилини. Виконувати вправи не повинні викликати стомлення або збудження дітей. Учитель проводить фізкультурні хвилинки під час уроку, коли це необхідно для покращення стану дітей і підвищення їхньої уваги. Проведення фізкультурної хвилини не повинно відображатися на ході уроку. Тому її слід проводити після завершення певного етапу заняття.

Нікого не варто переконувати у тому, що і батьки, і педагоги хочуть бачити дітей здоровими й щасливими. Тому питання взаємозв'язку школи та сім'ї щодо зміцнення здоров'я та забезпечення ефективного фізичного розвитку дитини ніколи не втрачає своєї актуальності, а сьогодні, враховуючи стан здоров'я сучасних учнів, набуває ще більшої гостроти. З метою збереження та зміцнення здоров'я дитини, дорослі мають: створити у школі та сім'ї умови для зміцнення здоров'я і зниження захворюваності дітей — обладнати зони фізичної активності, забезпечити раціональний режим дня та повноцінне збалансоване харчування, проводити загартовувальні та загально-зміцнювальні процедури (фізичні вправи, ранкова гімнастика, тощо); забезпечити кваліфікований медичний нагляд; сформувати навички здорового способу життя, зокрема – власним прикладом.

Щоб зрозуміти, як проводиться оздоровча робота в школі, ми провели анкетування учнів 5-9 класів в Харківській загальноосвітній школі № 58. У ньому брали участь 78 учнів, з яких було 43 дівчинки та 35 хлопчиків. У результаті аналізу відповідей на питання анкети було встановлено, що

оздоровча робота у школі знаходиться не на високому рівні. В основному вона здійснюється завдяки роботі гуртків з волейболу, гімнастики, футболу та баскетболу. Уроки фізичної культури у навчальному закладі проводяться не регулярно. Фізкультхвилинки на уроках є рідкістю. 71,7% опитаних дітей відповіли, що фізкультурні хвилинки на уроках не проводяться, 21,7%. – зазначили, що вони бувають іноді, і лише 21,7% школярів відповіли, що фізкультхвилинки на заняттях організовуються регулярно. У школі проводяться такі виховні заходи фізкультурно-оздоровчої спрямованості: «Козацькі розваги», «Веселі стартини», «Нумо, хлопці!».

Заморіна Вікторія

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ШКОЛЯРІВ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

*Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди
Науковий керівник – к.пед.н. Т. С. Твердохліб*

Сьогодні українське суспільство швидко розвивається та будується на засадах рівності, демократії та гуманності. Все яснішою стає важливість інтеграції соціуму загалом, і учнів навчальних закладів, як першочергової ланки формування суспільства, зокрема. Це обумовлює поступовий перехід в освітніх установах від сегрегативної форми навчання до інклюзивної.

Важливість розвитку інклюзивної освіти визнана на міжнародному та державному рівнях. Так, у грудні 2009 року Україна ратифікувала Конвенцію ООН про права інвалідів (Кучерук О., 2013).

Інклюзивна освіта – цілеспрямований процес навчання, виховання і розвитку дітей з особливими освітніми потребами спільно з дітьми в рамках єдиного освітнього простору в цілях їх інтелектуального, духовно-морального, творчого і фізичного розвитку (Садова І., 2015).

Інклюзивне навчання дітей з особливими освітніми потребами та осіб без інвалідності має свої переваги: не розділяє дітей з інвалідністю та їх однолітків; дає уявлення про те, які проблеми можуть мати особи з обмеженими можливостями, та виховує повагу й толерантність суспільства до них; допомагає дітям з особливими потребами набути впевненості у собі у реальних умовах, що не відірвані від дійсності; допомагає дітям з особливими освітніми потребами оцінити, більш реально, свої здібності, навички та можливості; витрати на таке навчання відносно невисокі порівняно із навчанням у спеціальних закладах.

Незважаючи на означені переваги, сьогодні українська система інклюзивної освіти стикається з багатьма проблемами. Їх можна розділити на 3 групи: проблеми матеріально-технічного забезпечення, проблеми законодавчо-правового характеру, а також проблеми психолого-педагогічної підготовки всіх учасників інклюзивного навчального процесу.

Окремо зупинимося останній проблемі. Сьогодні значна увага приділяється створенню умов для реабілітації та соціалізації дітей з обмеженими